

Volgende fase passend onderwijs: helicopterview en visie

tekst Ronald Buitelaar

Met ingang van 1 augustus 2014 wordt de zorgplicht ingevoerd – een cruciaal onderdeel van passend onderwijs – waardoor scholen verplicht worden ‘zo passend mogelijk aanbod op de eigen, een andere reguliere of een speciale school binnen de regio’ te regelen. Kern van het passend aanbod is het uitgaan van de ondersteuningsbehoeften of onderwijsbehoeften van leerlingen. Een opdracht aan het onderwijs die verstrekkende gevolgen heeft voor de wijze waarop besturen, directies en leraren handelen. KlasseApart sprak over gevolgen én mogelijke oplossingen met CED-Groep adviseurs Mirella van Minderhout en Wilma Peulen.

Tijdens recent overleg met de Tweede Kamer heeft staatssecretaris Sander Dekker te kennen gegeven dat er de afgelopen jaren, terecht, veel aandacht gegaan is naar de bestuurlijke inrichting van passend onderwijs, maar dat er wat hem betreft de komende tijd vooral over de inhoud moet worden gesproken: ‘We staan nu op een kantelpunt. Veel samenwerkingsverbanden zijn van de grond. Nu is het tijd voor de tweede fase, die van de inhoudelijke kanten. Ouders en leraren zullen nadrukkelijk bij het proces betrokken moeten worden.’

Focus

Onderwijsadviseurs Mirella van Minderhout en Wilma Peulen van de CED-Groep zeggen zich goed in deze oproep te kunnen herkennen en noemen het van groot belang dat de werkvloer bij het ontwikkelingsproces betrokken gaat worden: ‘Als uit diverse onderzoeken blijkt dat goede leraren bepalend zijn voor goed onderwijs moet de focus van de bestuurlijke inrichting naar het functioneren van de leerkracht.’

Mission impossible

Wilma wijst erop dat je niet moet onderschatten hoe er op scholen tegen de invoering van passend onderwijs wordt aangekeken: ‘Veel schoolteams zijn ongerust en vragen zich af wat er te gebeuren staat.’ Mirella: ‘Ik spreek leerkrachten die zich afvragen of passend onderwijs nog wel over hen gaat. Zij zien hun invloedssfeer niet.’ Wilma en Mirella begrijpen de zorgen goed: ‘Er komt op dit moment nogal wat af op leraren: krimp, krappe financiën en passend onderwijs. Niet zo vreemd dat er een gevoel van mission impossible in het onderwijs ontstaat. En misschien nog wel terecht ook, want er worden op dit moment keuzes gemaakt die verstrekkende gevolgen hebben.’

Visieontwikkeling

Om dat gevoel weg te nemen denken Wilma en Mirella dat het nodig is dat de verantwoordelijken op alle onderwijsniveaus werken aan visieontwikkeling: ‘We zien nu al dat samenwerkingsverbanden die een visie voor passend onderwijs ontwikkelen het beter

doen dan samenwerkingsverbanden waar alleen aandacht is voor bestuurlijke inrichting.’ Ze bestrijden dat het ontwikkelen van een onderwijskundige visie een proces van jaren is: ‘Het lijkt misschien ingewikkeld, maar het is in feite heel eenvoudig. Denk goed na over wat je doelen zijn en durf vervolgens te reflecteren en vast te stellen wat nodig is om die doelen te bereiken. Een aanpak die rust en ruimte geeft.’

Wilma Peulen en Mirella van Minderhout: ‘Niet zo vreemd dat er een gevoel van mission impossible in het onderwijs ontstaat.’
foto Jan van der Meijde

‘De leraar is de sleutel’

aan ontbreekt en ga vanuit visie met maatwerk aan de slag. Geef ruimte waar het kan en ondersteuning waar het moet.’

Geen bedreiging maar uitdaging

Beiden denken dat er wat dat betreft op alle niveaus nog een wereld te winnen valt. In ieder geval op het niveau van de werkvloer: ‘Wij zien dat leraren zich zo verantwoordelijk voor hun leerlingen voelen dat ze over hun fysieke grenzen heen gaan. Het hebben van een gezamenlijke stip op de horizon kan helpen zicht te krijgen op de eigen ondersteuningsbehoeften om optimaal tegemoet te kunnen komen aan onderwijsbehoeften van leerlingen. De leraar is namelijk écht de sleutel voor het slagen van passend onderwijs. Als alle betrokkenen dat voor ogen houden, wordt passend onderwijs geen bedreiging maar een uitdaging.’

De CED-Groep verleent ondersteuning bij de invulling van de kaders van handelingsgericht werken (zeven uitgangspunten). Dit is gekoppeld aan het didactisch en pedagogisch handelen in de klas – een werkwijze waarbij informatie uit het leerlingvolgsysteem benut wordt om sturing te geven aan het onderwijs. Dit kan zowel op individueel niveau, als op groeps-, school- en bestuurlijk niveau. De praktijk wijst uit dat het scholen in beweging brengt en dat zij op zoek gaan naar concrete handvatten en hulpmiddelen om hun resultaten te verbeteren.

Arrangementen

Ze illustreren hun verhaal met een voorbeeld op groepsniveau: ‘Je kunt als leerkracht de methodes als uitgangspunt van je onderwijs nemen. Methodes zijn echter niet helemaal sluitend voor de kerndoelen. Het is beter om uit te gaan van wat je met je leerlingen wilt bereiken en daarbij het leeraanbod te kiezen. Vervolgens maak je onderscheid tussen leerlingen die behoefte hebben aan een intensief-

of zorgarrangement, een basisarrangement of een verrijkingsarrangement.’

Helicopterview

Mirella en Wilma leggen uit dat dit model ook op andere niveaus van toepassing is: ‘Het denken in arrangementen kun je ook op het niveau van samenwerkingsverband, bestuur en directie toepassen. Kijk met een helicopterview naar wat er gaande is en wat er nog

Meer weten?

Wilma Peulen
w.peulen@cedgroep.nl
010 4071599

Mirella van Minderhout
m.vanminderhout@cedgroep.nl
010 4071599

